N. 31.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 18. Kwietnia V. S. ROKU 1806.

BRYTANNIA W.

LONDYN 5 Kwietnia. 4 fregaty Francuzkie z Cadix niedawno wysłane, spotkały przy Portugalskich brzegach flottę kupiecką, z morza środziemnego do Anglii płynącą, i kilka statków zabrały. Podobnym sposobem Kapitan Hermite wyszedłszy z Orient w Grudniu, doścignoł 35 okrętów kupieckich, które z Irlandyi płynęły do Ameryki, poymał 4, i pośpieszył na południe, spotykaiąc flottę spodziewaną w r. terazn. z Indyi wschodniey. Ten nieprzyiaciel ma okręt lin. 1, 2 fregaty, 2 korwety. Słychać, iż do Martiniki zawinoł; ztąd podobno urosła powieść o drugiey eskadrze Bresteńskiey, którą żeglarze nasi widzieć mieli wchodzącą do pomienionego portu; Adm. Duckworth o tém uwiadomiony, naprawiwszy okręta w Jamaice, udał się niemieszkaiąc do wysp Antilskich, ażeby zwalczył nowych nieprzyiacioł.

Strachan, któremu straż powierzono wielkiey flotty kupieckiey zachodnio Indyiskiey, przyprowadził ią szczęśliwie do Madery d. 23 lutego; usłyszawszy zaś, że w tych stronach przed kilko d. widziano 20 podeyrzanych żaglów, postanowił ich szukać, chociaż nie miał nad 7 okrętów lin. 2 fregaty; flotta tymczasem w porcie spoczywa. Niewiadomo, do Indyi wschodniey czyli zachodniey z tego mieysca póydzie Strachan; o Admirale Warren i iego 9 okrętach lin. żadney rząd wiadomości nie odebrał.

Za rzecz pewną mamy, że Hieronim Buonaparte z okrętem Veteran od 80 armat płynie do Azyi; tamże Adm. Willaumetz prowadzi 2 okręta od 80, 4 od 74 arm; powiadaią Francuzi, że oprócz tych 6, 4 inne razem wysłane są z Brestu do wschodnich kraiów. Cokolwiek iest, w czasie krótkim wiadomość dokładną o nieprzyiacielskiey potędze przysłać muszą Angielscy wodzowie z Przygórka dobrey nadziei; tey czekamy niecierpliwie, zwłaszcza że od 3 dni iest odgłos w stolicy naszey o zaszłém zdarzeniu mniey pomyślném dla G. Baird i Kapitana Popham w osadzie Batawskiey.

Lord Lauderdale przyszły Wielkorządca Indyiski, wkrótce wychodzi pod żagle; z nim płynie G. Moore, który na mieyscu G. Lake ma być naywyższym kommendantem potęgi Angielskiey w rozległych osadach; prowadzi z sobą 3 t. regularnego żołnierza, 10 t. iak mówią drudzy; tak znacznie pomnażaiąc siły narodu w tych stronach Ministrowie nowi, chcą na zawsze ubezpieczyć Bengal, Coromandelskie i Malabaru brzegi od Francuzkich naiazdów, Xiążętom i narodom Indyiskim chęć nawet odiąć do robienia nowych rozruchów.

Wielki legion Niemieckim zwany, z Hannowerczyków prawie samych złożony, w Corck wysiadł na ląd, przeznaczony do bronienia Irlandyi. Zawczora przybył z Berlina brat posła Jackson; natychmiast Fox zwołał tayną radę, na którey znaydowali się z nim Grenville, Windham, Petty, Grey dziś Lord Howick. Wczora z gabinetu wyszedł rozkaz, ażeby okręta Pruskie znaydujące się w portach Brytannii W. zatrzymano. Liczba ich być musi bardzo znaczna; w Harwich wzięto 17 u brzegu, 3 które wychodziły na morze, zwrócono, wiele innych w dalekiey zostaiąc żegludze, u nas schronienia szukało podczas burzy, która od kilku d. panuie. Słychać, że Król podpisał rozkaz imania statków Monarchy Pruskiego po wszystkich morzach. Wątpić nie możemy, że do tego postępku pobudkę dało zaięcie Hannoweru, nie iuż z woyskowych względów, iak dawniey, lecz w cywilną dzierżawę i wieczną. Fox na radzie miał oświadczyć, że Jerzy 3 z kraiów dziedzicznych wyzutym być nie może bez własnego przyzwolenia. Królewiczowie, Następca tronu i X. Cambridge okazali się głośno przeciwnemi odmianom, iakie nieprzyiaciel w Rzeszy Niemieckiey iuż uskutecznił, albo ieszcze do skutku przyprowadzić umyślił.

Powszechne iest u nas rozumienie, że narod Angielski przedsięwezmie kroki nieprzyiacielskie i woienne przeciwko Fryderykowi 3, który Hannower przyioł z ręki Francuzów, iak sam wyraża, niby ich własność prawem podbicia. Nigdy Brytannia W. spokoynie poglądać nie może na pokrzywdzenie Króla swoiego. Teraz widziemy, dla czego Fox odebrawszy niedawno wiadome do pokoiu wezwanie z Paryża, powiedział w izbie niższey, że propozycye od Napoleona podane nie są ugodliwe, i od Anglików przyiętemi być nie mogą.

Umarł Lord Macartney lat maiąc 69; znaiome iest poselstwo iego do Cesarza Chińskiego Kien Long odprawione za dni naszych, które iednak nie przyniosło handlowi i związkom Angielskim na wschodzie korzyści spodziewanych.

Minister Grey z zapałem wychwalał w izbie niższey Adm. Duckworth, iego przezorność w zgadywaniu zamysłów nieprzyiacielskich, pośpiech w ściganiu, męztwo w potrzebie. Parowie i Reprezentanci iednomyślnie przyznali temu rycerzowi pensyą od Króla wyznaczoną, który nadto ma zostać Parem Brytannii W. Cochrane weźmie wstęgę orderu Szkockiego, Lowis inną nadgrodę. Uprzedzaiąc oświadczenie wdzięczności narodowey miasto Londyn, wszystkim 3 Admirałom zwycięzkom ofiarowało dziś prawo obywatelskie; pierwszemu szpadę 200 Gineów wartuiącą; dwóm ostatnim mniey kosztowne.

Kilka iuż razy doonosili żeglarze nasi, że w porcie Bresteńskim nie maią sił morskich Francuzi, prócz kilku statków zestarzałych; dziś mówią, że niedawno pod Bertheaume postrzegli stoiących na kotwicy 10 okrętów lin. Co ieżeli iest prawdą, i Gantheaume nie wyszedł z całą potęgą do Indyi wschodniey, wodzowie Angielscy w tych stronach mogą czekać spokoynie przyiścia eskadry Adm. Willaumetz.

Fox przez kilka dni chorował; do zdrowia przyszedłszy, w Parlamencie zasiada, z Ministrami zagranicznych Mocarstw częste nad zwyczay rozmowy miewa.

Flotty nasze inney dziś na morzu zdobyczy nie biorą, wyiowszy korsarskie statki, których dość znaczną liczbę poymano na różnych morzach. Była pogłoska i upadła o nowém zwycięztwie, które Duckworth miał odnieść w Indyi zachodniey nad drugą Francuzów eskadrą.

Gdy w izbie niższey przyznawano pensyą temu wodzowi, uważał Reprezentant Rose, że to ieszcze zwycięztwo należy do tych liczby, które narod Angielski odniosł pod rządem Pitta; od niego uzbroieni Admirałowie, podczas woyny rewolucyiney i dzisieyszey Francuzom, Hiszpanom, Batawom, Duńczykom wydarli ogółem 109 okrętów lin. których część zniszczona, druga do flotty Angielskiey wcieloną została; co się nie zdarzyło nigdy pod panowaniem Elzbiety, Cromwella, Karola 2. Gwilhelma 3, i następnych Królów; nowa pobudka do wdzięczności naszey mężowi nieśmiertelnemu.

Po tey mowie głos zabieraiąc Garlies oświadczył, podziwienie, iż gdy słyszy pochwały tym dane, którzy kilka statków nieprzyiacielskich wzieli lub zniszczyli w S. Domingo, widzi z żalem zapomnianych G. Baird i Kapitana Popham, którzy bez porównania większą przysługę uczynili narodowi, podbiiaiąc nayważnieyszą osadę

Przygórka dobrey nadziei; która zysk niezmierny obiecuie Angielskim żeglarzom. Odpowiedział Petty że imiona tych rycerzów zapomniane być nie mogą; każdy otrzyma nadgrodę zasłużoną; lecz ieszcze dzieło ukończone nie iest; wzięta Cap stolica, nie podbita osada cała; co gdy Baird i Popham uczynią, Król okaże się dla nich wspaniałym, iak był sprawiedliwym dla innych wodzów.

Z tey odpowiedzi Ministra wnieść łatwo, że podziśdzień rząd nie odebrał żadney wiadomości pewney o dalszych postępkach G. Baird i Pophama w osadzie Batawskiey; ostatni rapport pisali z Cap Miasta d. 13 stycznia. Rozumiemy, że Warren w tymże miesiącu wysłany do nich przyłączyć się musiał.

Whitbread silnie popiera sprawę publiczną przeciw Lordowi Melville; po tylu innych niedawno podał propozycyą izbie niższey, aby obwinionego sądzili Parowie w sali Westmunsterskiey, iak za naszey pamięci tamże sądzeni byli Lord Maclesfield i Hastings, obrządkiem uroczystym. Sprzeciwiał się Dundas syn upadłego Ministra, stawaiąc gorliwie w oycowskiey obronie. Jnni zarzucali, że taki proces iest nazbyt długi i kosztowny; Hastings doczekał się wyroku po upłynieniu lat 7. Odpowiedziano, iż ieżeli intryga przewlec potrafiła sprawę wielkorządcy Indyiskiego, w drugiey Parowie sobie zostawieni, Lorda Maclesfield osądzili w d. 21. Spory Fox zakończył, oświadczaiąc, iż Melville z 2 względów życzyć sam powinien, ażeby sądzony był publicznie; oskarżony przed całym narodem, gdzież lepiey usprawiedliwić się może, iak przed obliczem onego? Jntrygi, zabiegów nieprzyiaznych lękać się tu nie ma, gdzie Sędziowie stoiąc na widoku publicznym, nie mogą pisać wyroku przeciwnego dowodom publicznie złożonym. Wniosek przeto Whitbreada został przyięty iednomyślnie bez zbierania głosów.

Podczas tego sporu powstał inny. Kanclerz Petty oświadczył, że interessa skarbu Angielskiego są nachylone do upadku, przyczynę daiąc, żeśmy w wielu okolicznościach odstąpili od przepisów konstytucyi naszey. Przykro iest patrzyć, odpowie Rose, na smutny obraz skarbu, iaki maluie Minister; lecz rozumiem że gorliwość i dostatki narodu są większe nad wszelką potrzebę. Na co zgodził się Petty, lecz nie odstąpił pierwszego twierdzenia.

X. Bedford stanowszy w Dublinie, zaczoł czynić odmiany w administracyi, stosuiąc się do sposobu myślenia przyiaciół swoich Ministrów dzisieyszych. W powszechności lud cały, szczególniey Katolicy kraiu tego zachowuią się spokoynie, i czekać postanowili cierpliwie, dobrodzieystw od rządu obiecanych.

Kapitanowi Hardy przyiacielowi Nelsona, na którego ręku skonał bohatyr, dała Admiralicya kommendę okrętu lin. Sampson od 64 arm; z ktorym poszedł do flotty Lorda S. Vincent pod Brestem krążącey. Statkom kupieckim, które w liczbie wielkiey płynąć miały do portów Baltyckiego morza, rozkazano zatrzymać się, dopóki zachodzące trudności z rządem Pruskim nie będą ułatwione.

Jnteressa nasze z Ameryką północną podziśdzień wątpliwe. Kongres, iak wiadomo, wybrał z grona swoiego deputacyą, którey obowiązkiem było, przeyrzeć pisma podane od Prezydenta Jefferson, skargi od miast i prywatnych obywatelów; nakoniec ułożyć proiekt do prawa, co przystoi czynić RP. w takich okolicznościach. Deputaci postanowili, dać moc nieokreśloną Prezydentowi upomnienia się naprzód urzędownie u woiących narodów, ażeby wypuściły na wolność Amerykanów gwałtem do służby wziętych; ażeby oddały nam okręta poymane i skonfiskowane, bez wyłączenia żadnego; nadgradzaiąc właścicielom wszelką szkodę. Czego ieśliby nie uczyniono, Prezydent niezwłócznie powinien zabierać statki tychże Mocarstw, ludzi zatrzymać, kapitały i towary obrócić na zadość uczynienie pokrzywdzonym, porty Amerykańskie zamknąć żeglarzom, produktom, handlowi, mianowicie Angielskiemu. Po przeczytaniu tey opinii, iak donoszą z New Yorck d. 10 lutego, Kongres nie przystąpił zaraz do pisania ostatecznego wyroku; lecz zawieszaiąc rzecz na czas ieszcze krótki, rozkazał Ministrowi skarbowemu przynieść iak nayrychley wiadomość dokładną o stanie handlu RP. z Anglikami.

D. 4 Minister Windham ukazał izbie niższey proiekt przez siebie ułozony, od kollegów na radzie Królewskiey długo roztrząsany, którego celem iest zgotowanie powszechney obrony narodu. Przednieysze myśli wypisuiemy. Ponieważ blizki nieprzyiaciel dziś lądowaniem grozi Anglikom, i w czasie poźnieyszym grozić może, Król mieć powinien gotowe do obrony woysko regularne, ile być może naylicznieysze; to niech zostanie na wieki gruntem i zasadą bezpieczeństwa naszego. Lecz mniey liczba, niżeli dobre ćwiczenie, karność, i męztwo żołnierskie zwyciężać zwykły. Próżnobyśmy stawili millionowe tłumy ludu nie wprawnego, przeciw sto tysięcznemu nieprzyiacielowi.

Zostawiąc wprawę doświadczonym wodzom, prawodawcy maią starać się o zachęcenie żołnierza do służby; środki do tego nayprzyzwoitsze będą: podwyższenie żołdu, regularne onego wypłacenie, opatrzenie inwalidów, dotrzymanie kapitulacyi, która dla pieszych do lat 7, dla konnych do lat 10 ma być skrócona. Tym sposobem Parlament okazuiąc szacunek i wzgląd naywyższy dla rycerzów, krew i życie poświęcaiących obronie powszechney, przywiąże ich do służby, uczyni każdemu miłe i słodkie powołanie, zapali w sercach święty ogień miłości oyczyzny, wskrzesi ochotę do służby lądowey, iaką pałali Anglicy, że nie wspomnę czasów dawnych, pod kommendą Marlborougha, pod rządem Graffa Chatham.

Lecz woysko chociaż naylicznieysze regularne, nigdy nie odpowie potrzebie narodu; mamy rozległe 3 Królestw brzegi, rozlegleysze osady po dalekich częściach świata; wszystko zarównie opatrzyć i ubezpieczyć od naiazdu potrzeba. R. 1803 mąż zacny, niedawno zmarły, Pitt ułożył proiekt uzbroienia całego narodu; widzieliśmy niezliczone dywizye i korpusy ochotników gotowe wspierać regularnego żołnierza i milicyą. Nie zbywało na ludziach i ochocie; brak ćwiczenia, porządku, i karności nie pozwolił rządowi spoczywać na tych obrońcach. Maiętnieysi opatrzyli się nakładem własnym; ubóższych utrzymanie kosztowało skarbowi więcey 5 mill. FS. Zna Parlament, iak wiele stracił narod przez odrywanie od roli, kunsztów, rzemiosł, rękodzieł ionych zabaw ogromnego ludu, dobrze wiedząc, że dziś nawet mamy ieszcze pod bronią 823 t. ochotników.

Nie odstępuie rząd terazn. proiektu Pitta; myśl iego zbawienna dla kraiu; wprowadziemy niektóre odmiany i poprawy, których potrzebę czas i doświadczenie wskazało. Będzie miał Angielski narod 800 t. ochotników, lepiey niż dotąd ćwiczonych, i opatrzonych we wszystko do ruszenia w pole; z tey zaś liczby 200 t. zawsze gotowych do potrzeby na pierwsze hasło. Dzielemy obywatelów na 4 klassy; 1 zawiera ludzi od lat 16, druga od 24, 3 od 32 4 od 40. Z tych losem wyciągani być maią ochotnicy, którym starszyznę dadzą Gubernatorowie prowincyi naszych. Daley mówił Windham o podziale tey milicyi, pospolitém ruszeniem nazwaney, na kompanie, bataliony, dywizye, według podziału kraiu na parafie, okolice, Hrabstwa, o ich umundurowaniu, uzbroieniu, ćwiczeniu w pewnych czasach; na co dni tylko 26 w roku całym przeznacza, z gażą za każdy po Szylingu, to iest 2 złote pol. o wybieraniu z tey milicyi po 9 t. ludzi corok na dopełnienie woysk regularnych; o związku iaki ma zachodzić między ochotnikami a żołnierzem; co wszystko przebiegłszy, obiecywał narodowi nieskończone zyski z nowego prawa, do którego podał proiekt.

Mowę Ministra kilkakroć przerwała Oppozycya; gdy mówić przestał, powstaiąc Castlereagh dowodził, że ten proiekt mniey iest doskonały od przyiętego w r. 1803. Mieliśmy wteczas 267 t. regularnego żołnierza i milicyi; do d. śmierci nieodżałowanego Pitta, woysko pomnożone zostało główi 35 t; według myśli i układu tegoż Ministra, pomnażać się miało corocznie 15 t. Ze tak być mogło, dowod iest, ponieważ w 10 tygodniach od zgonu upłynionych dostały regularne regimenta ludzi 5 t. z milicyi. Słowem Castlereagh uwielbiał przeszłą Administracyą, którey sam był członkiem, usprawiedliwiał iey postępki statecznie wymierzone do powszechnego dobra; w nowych proiektach i układach nie upatrywał

nic równego. Odpowiedział Fox dawnemu Ministrowi, proiekt Windhama bronił, i uznał dogodnieyszym potrzebie obrony powszechney, wrażaiąc mianowicie, iż zgadza się z oszczędnością, tak bardzo potrzebną Anglikom. Po zmnieyszonych wydatkach wszystkich departamentów, ile być mogły zmnieyszone, dawać muszą sami obywatele Anglii 43 mill. FS. Gdybyśmy większych summ potrzebowali, gdzieżby się te znalazły? W Irlandyi? Czyliteż w Indyi zakłóconey, wyniszczoney, zagrożoney? Maiąc milicyą urządzoną według proiektu nowego, przy zasłonie od flott ogromnych, bezpieczni w domu, śmieley pomyślić możemy o przymuszeniu nieprzyiaciół do chwalebnego i słusznego pokoiu, położyć nieprzestępną tamę dumnym ich zamysłom, i przywrócić narodowi naszemu dawny wpływ do interessów Europy lądowey. Po tey odpowiedzi Foxa, proiekt Windhama został przyięty.

Tegoż d. X. Norfolck i Graf Rommey powstali na obronę Adm. Calder sądem woyskowym obciążonego; sprzeciwił się Lord Grenville, mówiąc, że ta rzecz nieprzyzwoicie wprowadzona iest do izby. Proces Melvilla w sali Westmunsterskiey zacznie się d. 29 kwietnia.

HISZPANIA

MADRID 25 Marca. Admirał Fryderyk Gravina niedawno zmarły w Cadix, pochodził z familii znakomitey w Sycylii. Stryi iego X. S. Elisabeth r. 1775 iadąc w poselstwie do Madritu, przyprowadził do nas młodzieńca, który wtenczas lat liczył 20. Od dzieciństwa maiąc ochotę do żeglugi, Gravina przyiół Hiszpańską służbę, i wszystkie kampanie woyny Amerykańskiey odprawił od r. 1779 do r. 1783. Gdy pokóy podpisano z Anglią w Paryżu, Król Karol 4 wtenczas X. Asturyi, wezwał Gravinę do Aranjuez, gdzie na rzece Tagus miał zbudowanych kilka szalup, 3 korwety, 2 fregaty bardzo małe dla rozrywki, iakich można było użyć na rzece, która ledwie półowę szeroka iest, iak Sequana w Paryżu. Gravina został Admirałem tey flottylli. Na tym stopniu ziednał sobie naywyższe względy następcy tronu. Chcąc zaś onych stać się godnym, częste podróże odprawował do Carthageny, ucząc się pilnie morskiego rzemiosła. Przeprowadzał z tego portu do innych eskadry Królewskie, stanoł na stopniu kapitana okrętowego, Brygadyera, Szefa eskadry.

W r. 1793 zapaliła się woyna między Francyą i Hiszpanią. Gravina iuż GL. był na czele flotty Karola 4, która z Angielską pod Adm. Hood złączona, port Toulon, i całą w nim flottę nieprzyiaciół opanowała. Gdy zaś r. 1795 armia Francuzka twierdzę Catalonii Roses obległa; Adm. Hiszpański morzem dostarczał miastu posiłki, i pracę przeciwników długo uczynił daremną; iak wyznali wodzowie Francuzcy.

Pokoy w Basel podpisany. Hiszpania stała się Mocarstwem Francyi zprzymierzonêm; ofiarowała RP. część wielką morskiey potęgi swoiey; liczna eskadra do Brestu przeszła, i cały rok tam stała, naprzód z Adm. Massaredo, poźniey gdy się oddalił, pod hemaństwem Graviny, który na powszechną miłość i szacunek zasłużył Francuzów. R. 1801 był w Paryżu, gdzie po śmierci Kawalera Azzara został Amassadorem. Ztąd przywołany do dworu, obioł główną kommendę w Cadix. Nie wspominamy, iak dopomogł Francuzom woysko lądować w S. Domingo, iaką z Adm. Villeneuve odprawił kampanią w Indyi zachodniey, pośpieszaiąc do zdarzenia ważnieyszego.

Przeszedłszy z wodzem Francuzkim z Ferrol do Cadix, przyłożył się do uzbroienia Hiszpańskich i zprzymierzonych okrętów z pośpiechem prawie niedoświadczonym u nas. Gdy iuż wszelka do żeglugi była gotowość, ruszyły flotty d. 19 pazdziernika r. 1805. Na ostatniey radzie Gravina życzył na mieyscu zostać; przemogło zdanie myślących przeciwnie. Stoczyliśmy bitwę w Trafalgar nieszczęśliwą d. 21. Okręt Graviny, Asturia od 112 arm. wiele dokazywał, stracił wszystkie maszty, ludzi więcey 300 zabitych i ranionych. Admirał ciężką ranę odniosł w ramieniu lewêm. 4 miesiące Hiszpani między boiaźnią i nadzieią czekali skutku zabiegów lekarskich; umarł d. 9 Marca. Smierć rycerza tego zasmuciła wszystkich iemu znaiomych; nie miał ieszcze lat 50. powszechniey kochany nikt nie był u ziomków, zprzyeimrzeńców, nieprzyiacioł. Nie nadgrodzoną klęskę poniosł Hiszpański narod

PRUSSY.

BERLIN 19 Kwietnia. Minister stanu i gabinetowy Baron Hardenberg zarządzaiący departamentem interessów zagranicznych otrzymał uwolnienie od obowiązków do czasu niezamierzonego. Sprawiedliwą była boiaźń kupców naszych, gdy zapytywali się rządu przed kilko tygodn. czyli mogą bezpiecznie wysyłać okręta i towary swoie: odbieramy z różnych stron wiadomość, że statki Pruskie w Angielskich portach zostały przytrzymane. Jeszcze wątpiemy o wydaniu rozkazów na imanie żeglujących; które ażeby nie uległy losowi nieszczęśliwemu, Ministrowie przesłali uwiadomienie, zalecaiąc ażeby odtąd nikt nie śmiał ciaśniną Sund i Holsztyńskim kanałem wychodzić z morza Baltyckiego na Ocean, dopóki rzeczy stan sprawdziwy nie obiaśni się wiadomościami pewnieyszemi.

W całym kraiu Hannowerskim G. Schulenburg biorąc dzierżawę cywilną, zdiąć dawne herby Elektorskie, orły Pruskie zawiesić kazał. Po zamknięciu wszystkich portów morza północnego okrętom i towarom Angielskim, pozwolono do Cuxhaven przyimować statki pocztarskie narodu tego.

Proiekt urządzenia milicyi we wszystkich prowincyach składaiących Pruską Monarchią, wkrótce ma przyiść do skutku. Każdy batalion mieć będzie 14 Officyerów, 36 unterofficyerów, 612 żołnierzy; 3 bataliony brygadę składać powinny.

G. Manstein w pierwszych kampaniach woyny Francuzkiey znaiomy otrzymał dymissyą. Baron Ompteda Minister i Poseł u dworu naszego od Elektora Hannowerskiego opuściwszy naszą stolicę, z familią wyiechał do Drezna. Angielski Jackson gotuie się do rychłey podróży; na co iednak podziśdzień rozkazu nie odebrał.

W Westfalii nie są ułatwione trudności i spory zachodzące między rządem naszym i Francuzkim o dzierżawy i granice Xięstwa Cliwii: GL. Blucher do niektórych miast żołnierzem Napoleona osadzonych, gdy wprowadzał woysko Pruskie; Francuzcy kommendanci bronić się nie mogąc w siłach słabsi, ustępować nie chcąc bez rozkazu zwierzchności swoiey, oświadczali gotowość poddania się przemocy i póyścia w niewolę. Na co nie zezwolił wódz Pruski, pokazuiąc, iż woyny niema.

Słychać że Król Szwedzki ma wkrótce udać się do Scanii. Dywizya iego w kraiu Lawenburgskim zostawiona, czeka ieszcze rozkazu do wyciągnienia. G. Kalkreuth kommenderuiący w Pomeranii Pruskiey doniosł wszystkim regimentom, że mocą rozkazu Królewskiego, pod d. 5 kwietnia, powracać maią do swoich garnizonów. Nad brzegami rzeki Peene, która prowincyą tegoż imienia od Szwedzkiey odgranicza. rozstawić kazał dragonią, dla postrzegania obrotu woysk Szwedzkich, dopóki nie zabiorą się na statki, i nie odpłyną do portów oyczystych.

WŁOCHY.

GENUA 30 Marca. O stanie teraźn. Włoch południowych odbieramy następuiące doniesienia. Gaeta broni się statecznie. Kommendant X. Hesse Philipsthal trzykroć do poddania twierdzy od Francuzów wezwany, iednostaynie odpowiada, że odpor czynić chce, dopóki siłę mieć będzie. Morzem odbiera częste posiłki; niedawno fregata Angielska do portu wprowadziła statków kilka z bronią, ammunicyą, i żywnością. Co widząc Francuzi, z portu naszego kilka fregat i korwet wysłali do Neapolu. Lecz Anglicy przed tą stolicą ciągle utrzymuią 2 okręta lin, 2 fregaty, które oblężonym zawsze odsiecz dać mogą. Słychać, że Napoleon zamyśla w te strony posłać eskadrę uzbroioną w Toulonie, o którey przeyściu do Carthageny zawczesna wiadomość była.

Gaeta morzem niedostępna, od lądu tak dobrze iest utwierdzona, że ią Neapolitańczykowie małym Gibraltarem nazywać zwykli. Podczas woyny o sukcessyą Hiszpańską r. 1707 wytrzymała długie oblężenie od Austry-

aków, którzy ią szturmem wydarli wnukowi Ludwika 14. R. 1734 Hiszpani odzyskali twierdzę na Karolu 6. W Sycylii wielkie przygotowania czynić zaczęto na odparcie napaści przewidzianey; uzbraia się cały narod. Ministrowie Forteguerri i Serrati od obowiązków uwolnieni powracaią do Etruryi ich oyczyzny; wkrótce potém X. Medici i Circello dymissyą otrzymali. Król Sardyński Wiktor Emmanuel na okrętach Rossyiskich d. 17 lutego przy bycie Cagliari stolicy z niewypowiedzianą radoscią od podda. y h przywitany.

Józef Buonaparte we wszystkich portach Neapolitańskich, które iuż osadził dotąd żołnierzem Francuzkim, zabierać każe większe i mnieysze statki, głosząc iż maią być użyte do wyprawy Sycyliiskiey. Jakożkolwiek Francuzom żdaie się łatwe przeyście Messińskiey ciaśniny, zawsze im trudno będzie zgromadzić w iedno mieysce potrzebną liczbę okrętów przewozowych, tym bardziey, wyniść pod żagle bez przeszkody, pod okiem czułych i silnieyszych Anglików. Słychać, że nie pod Messiną lecz pod Sirakuzą albotéż pod Augustą lądować postanowili. Tymczasem nie są ieszcze panami całego Neapolu. Opisaliśmy stan Gaety. Po wielu miastach i prowincyach powstaią rozruchy codzienne prawie, na których przytłumienie ciągłey pilności i licznego żołnierza potrzeba. Wiele osob podeyrzanych, dawnemu rządowi przychylnych, nowości nie cierpiących wyprowadzono z oyczyzny, oedsłano do Rzymu i Turinu.

Calabryi stan niepewny. Mówiono, iż następca Ferdynanda 4 i Królewicz Leopold zostawiwszy na obronę G. Damas, przenieśli się do Sycylii; dziś donoszą, że obydwa znayduią się w kraiu; główna ich kwatera w Cosenza; Damas stanoł pod Crati, maiąc w blizkości GG. Verdier i Lecchi. Piszą Francuzi, że nad brzegami Silo i w Murano znaczną korzyść odnieśli nad nieprzyiacielem; lecz nie odebraliśmy dotąd opisania tychże bitew z obozu przeciwney strony; zatém o poymaniu 2 t ludzi w rozprawie pierwszey 1800 w drugiey słusznie wątpić trzeba, iako też o wzięciu GG. Tchudi i Ricci.

Józef Buonaparte pod karą surową zabronił wprowadzać do kraiu Neapolitańskiego towarów Angielskich.

WENECYA 27 Marca. Z Dalmacyi nie mamy nowych wiadomości. Naywyższa kommenda woysk Francuzkich do tego kraiu przeznaczonych iest przy G. Marmont; przy nim są dywizyini: Molitor, Serras, Dumas, Vignolles, Grouchy, Nansouty, Boudet. W naszey zbroiowni budowla okrętów małych i większych idzie z pośpiechem; rząd zaciąga zewsząd maytków. Nieprzyiacielskie statki często pokazuią się przed portem. Handel upadł; chcąc wprowadzić do miasta lub wysłać towary za granicę, flagi Papiezkiey, innych narodów oboiętnych używać trzeba. Trieste bogaci się niezmiernie, nie doznaiąc żadnych przeszkod w żegludze. Słychać, że Trident i część południową Tirolu Bawarya Włochom ustąpi.

TURCYA.

BELGRAD 27 Marca. Gdy Basza i Kusanzy wiadomość urzędową odebrali, że Sułtan dla przywrócenia spokoyności prowincyom zachodnim wysłać w nasze strony postanowił liczne woysko, rozkazali natychmiast ogłosić to ludowi i Serwianom przez strzelanie z armat wałowych. Nie spodziewamy się, ażeby sam odgłos obiecanego posiłku sprawił wrażenie na umysłach rokoszanów; widząc, że nie przestaią gotować się do obrony, i dzielą potęgę swoią na wszystkie strony.

Odnawia się pogłoska, że Passwan Oglou nie tylko zwyciężonym został, aletéż poymanym od Serwianów, których Wodzowie Mladen i Haławacz zbliżaiąc się do Widdinu i granic Bulgaryi, rzekę Tamok przeyść mieli. Do pokonania tego nieprzyiaciela przyłożyć się mieli obywatele tey prowincyi; gdy albowiem Basza walczyć zaczynał z Serwianami, przybyli Bulgarowie biorą Turków we dwa ognie. Czekamy doniesienia pewnieyszego. To niewątpliwe, że zrobiona d. 24 wycieczka od załogi naszey, skończyła się nie pomyślnie; 70 Turków poległo, więcey iest ranionych, kilku w niewolę poszło. Woysko Francuzkie do Dalmacyi ciągnące uczyniło odezwę do Bośniaków, ażeby założyć chcieli u siebie magazyn woiennych potrzeb, grożąc użyć do tego przemocy. Odpowiedziano, iż mieszkańce nic czynić nie mogą bez wyraźnego rozkazu Sułtana.

RZESZA NIEMIECKA.

MUNICH 6 kwietnia. Rzecz iest pewna, że rząd nasz urlopowanych żołnierzy kazał przywołać do chorągwi, a wielu regimentom gotować się do marszu. Słychać, że 30 t. zbroynego ludu stanie wkrótce na granicach. Według urządzenia, które G. Stutterheim uczynił z rządem Badeńskim, Wurtembergskim i Bawarskim, ienće Austryaccy przechodzić mieli ze Francyi małemi dywizyami, z których żadna nad głów 400 liczyć nie miała, pod strażą milicyi kraiowey, płacąc gotowizną 20 graycarów na dzień od osoby za żywność i wygodę. Już niektóre z nich staneły w Auszpurgu, gdy nagle rozkazano zatrzymać się wszystkim. Woyska Francuzkie zostaią w nieustannem poruszeniu; ciągnąc czasem w górę Dunaiu, ażeby się zbliżyły ku Renowi; i znowu wkrótce zastanawiaiąc się na mieyscu, albotéż powracaiąc zkąd wyszły niedawno. Zbiegowie rodem z Wurtzburga, którzy uszli z Bambergi, w oyczyźnie swoiey poymani, wkrótce potém wydani żołnierzom Bawarskim, gdy staną w granicach naszych, usłyszą wyrok surowy. G. Pactod dywizyą woyska Francuzkiego do ich poymania użytą kazał utrzymywać kosztem obywatelów kraiowych, dopóki nie odmienią się okoliczności. Powrót tey prowincyi do rządów Maxymiliana I między wiadomościami iest niepewnemi.

AUSTRYA.

WIEDEN 15 Kwietnia. Kommissarz Ghislieri od dworu naszego wyznaczony do podania w dzierżawę kraiów dawniey Weneckich, dotąd zostaie w obozach Francuzkich. Cesarz własnoręcznem pismem zapewnił byłemu Ministrowi stanu Cobenzl, w nadgrodę długich zasług, pensyi roczney 12 t. zł. ryń. Następca iego Stadion 16 t. pensyi, 8 t. stołowych pieniędzy otrzymał.

Od Ministra Francuzkiego Berthier w Munich bawiącego, często przybywaią gońce; poseł Larochefoucault codzienne i bardzo długie miewa rozmowy z osobami u nas rządowemi; niema wątpliwości że rzecz idzie o Dalmacyą; ińni przydaią zaczęte negocyacye o tytuł Elektora Cliwii. Twierdzę Braunau opatruią Francuzi. Woyska ich w Niemieckiey Rzeszy dziś są rozłożone iak następuie: Bernadotte iest w Anspach, Mortier w Palatinacie wyższym, Davoust w Elwangen, Ney w Feuchtwangen, Soult nad brzegami Menu.

BATAWSKA. RP.

HAGA 12 kwietnia. D. wczorayszego Stany nasze zgromadziły się na radę walną; wszyscy deputowani w liczbie osob 19 byli obecni; zgadywamy, że mowa była o los ostateczny całego kraiu. Co postanowiono, taiemnica; słychać, że wkrótce wyszlemy poselstwo do Paryża, które składać się będzie z 3 deputatów od Stanów, 2 Konsyliarzów stanu, i Ministra zagranicznych interessów.

Dedem który dawniey posłował w Constantinopolu, rozkaz odebrał wyiechać rychło do Tureckiey stolicy. Poseł Szwedzki Loewenhielm został przywołany do dworu swoiego. Ziściła się pogłoska od kilku d. powszechna w kraiu naszym, że rząd Angielski rozkazał okręta Pruskie zatrzymać w portach swoich. Z swoiey strony rząd Pruski ściśło zamknoł przystęp Anglikom do Frizyi wschodniey. Sztab garnizonu Francuzkiego twierdzy Hameln przybył do naszey stolicy; za d. 8 przyidą regimenta; część ich zostanie u Batawów; druga póydzie na spoczynek do oyczyzny.

Donoszono z Londynu i Paryża, że negocyacye między Anglią i Francyą zupełnie są zerwane. Nie wiemy, ieżeli były zaczęte, iakie z obustron podawano propozycye, i która w szczególności nie przyięta odiela nadzieię ugody. To pewna, że po dzisdzień z Calais do Dover, ztąd nawzaiem do Calais przechodzą często statki pod białą flagą. Rozumiemy, że Mocarstwa woiuiące traktuią teraz o zamianę ienców, do którey powolność oświadczyli zswoiey strony Ministrowie Angielscy, pozwalaiąc Admirałowi Villeneuve odwiedzić óyczyste progi.

w WILNIE w DRUKARNI XX. PIAROW ROKU 1806 DNIA 18 KWIETNIA SRODA